REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nuz. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-korut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Dumineca 51.)

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea. Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 280.—Anul LXXI. Brașov, Vineri 19 Decemvrie 1908.

Catehizarea.

Numai acuma s'a adus la cunoștință pasul, ce l'a întreprins episcopatul bisericei române unite la guvern, pentru a protesta în contra volniciei guvernului în ce privește măsurile luate în cauza limbei de predare a studiului religiunei în școalele statului și comunale de către catehetii români, și în contra ilegalităților, ce le săvârșesc organele școlare ale guvernului

Pasul întreprins de Metropolitul și Episcopii provinciei bisericești gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș prin reprezentațiunea colectivă, pe care, după o consfătuire avută în Budapesta, au prezentat'o la 19 Aprilie 1906 ministrului reg. ung. al cultelor și instrucțiunei publice, este un pas plin de demnitate, energic și stăruitor pentru drepturile asigurate bisericei române unite prin legi și exercitate și practicate până acuma in mod neturburat. Mai mult, acest pas și tot ce se leagă de el este în genere pentru toți Românii și pentru amândouă bisericile noastre de cea mai mare însemnătate. De aceea trebue să urmărim cu încordată atențiune faptul, că protestul din cestiune — pe care ministrul Apponyi a umblat să-l ignoreze neráspunzând până acuma la reprezentațiunea episcopatului din Aprilie 1906 — a fost reînoit acuma, comunicându-se reprezentațiunea episcopatului român unit într'o circulară adresată clerului arhidiecezan de Arhiepiscopul și de conzistoriul din Blaj și apărută în nr. ultim al „Unirei“. Aceasta circulară o vom publica-o din cuvânt în cuvânt în numărul de Crăciun și azi voim numai să arătăm pe scurt în ce constă importanța ei deosebită și extra-ordinară.

Inainte de toate trebue să ne exprimăm părerea noastră de rău, că un act atât de însemnat, ca reprezentațiunea de mai sus, este dat publicității numai acuma, aproape după doi ani, și după ce nici până în ziua de azi ministrul Apponyi nu a răspuns și nu l'a rezolvat; ba ministru s'a lăudat chiar în cameră, că din partea episcopilor români nu s'ar fi făcut nici o remonstrare nici o protestare în contra ordinațiunei sale, prin care permite folosirea limbei materne la catechizare numai pentru elevii nemaghiari din cei dintâi 3 ani de școală, iar dela clasa a treia în sus dispune, ca religiunea să se predea în limba maghiară. E clar și învederat că această ordinațiune volnică și nelegală a ministrului trebue nu numai să fie combătută, ci trebue a se stărui deadreptul și cu toată energia, ca să fie scoasă din valoare și să fie desființate totodată și ordinațiunile ilegale ale antecesorilor ministrului Apponyi, cari asemenea au încercat să calce dreptul bisericilor noastre de a catehiza pe credincioșii lor în limba liturgică a bisericei.

Nu vedeți că au ajuns frumușel lucrurile tocmai acolo de unde au pornit la 1840—42 pe vremile în veci memorabilului protest al conzistoriului din Blaj (1842) împotriva maghiarizărei școalelor și a bisericilor noastre, decretată de legile acelea? Cunoaștem cu toții cel mai nou proiect de lege al lui Apponyi, privitor la modificarea legei congruei dela 1898. In acest proiect se pretinde pe baza §-lui unei legi dela 1840, ca preoții, cari vor să aibă congruă, să știe toți perfect ungurește. In astfel de împrejurări pretenziunea ilegală a ministrului, de a se preda studiul religiunei în limba maghiară, e și mai primejdioasă. Limba maternă și bisericească, ca limbă de predare a religiunei, este piatra unghiulară pe care se razimă toată clădirea dreptului nostru de limbă. Scoateți din locul ei această piatră, și se va prăbuși întreaga clădire.

Și unde rămâne dreptul autonom al bisericei și disciplina, dacă catecheții noștri, cari urmează îndrumărilor, ce li-se dă de către autoritățile lor superioare, sunt pedepsiți prin aceea, că nu li-se plătește remunerația, la care au drept ca catecheți, ear direcțiunile dela școalele de stat se opun chiar cu forța catehizărei în limba română?

Insăși circulara conzistoriului din Blaj dela 24 Nov. a. c. spune, că plânsorile și arătările catehetilor sunt așa de număroase, încât conzistoriul a aflat de bine a răspunde tuturor, făcându-le cunoscut în toată întregimea protestul episcopatului provinciei de Alba-Iulia și Făgăraș.

Vremurile triste de demult reînviie dar, și cutează a eși la lumina seclului al XX-lea. Să nu fie oare Românii de azi capabili de a și apăra limba și interesele lor de existență cu același curaj, ca generația de acum vr'o șaptezeci de ani?

Cestiunea militară în camera seniorilor austriaci. In ședința de Marți a camerei seniorilor austriaci, în cursul discuțiunei budgetului provizoriu, oratorii din toate partidele au făcut un apel guvernului, ca să apere în mod hotărât interesele Austriei cu prilegiul regulărei cestiunilor față de Ungaria, care ar putea vătăma unitatea și capacitatea combativă a armatei comune.

Ministrul președinte *Bienerth* a declarat, că una din datoriile cele mai de seamă a fiecărui guvern este de a menține armata comună în starea de a împlini sarcina sa, și de a fi nu numai o garanție pentru pacea europeană, dar și o protectoare pentru desvoltarea economică a monarhiei. Cestiunile militare nu vor fi hotărâte decât de acord cu puterile constituționale. Ministrul președinte asigură Camera că influența Austriei se va arăta când se vor discuta cestiunile militare. (Aplauze).

Apoi, Camera seniorilor a adoptat budgetul provizoriu de asemenea și o serie de proecte votate de Camera deputaților, printre care și proiectul ca guvernul să reguleze raporturile comerciale cu statele balcanice.

Austro-Ugaria și Turcia. Tratările între Austro-Ungaria și Turcia cu privire la recunoașterea anexărei Bosniei și Herțegovinei de către Turcia, n'au ajuns până acuma la resultatul dorit. Ambasadorul austro-ungar Pallavicini a declarat, ce-i drept, marelui vizir, că Austria se învoește la urcarea taxelor vamale de import, ceeace ar însemna pentru Turcia un spor la venite de 4 milioane lei. Deasemenea Austria se declară gata a sprijini bucuros Turcia în cestiunea căilor ferate și în alte cestiuni economice. Turcia însă nu se mulțămește numai cu atât, ci cere și o despăgubire de câteva milioane în bani. La această cerere a răspuns ambasadorul austriac, că atunci și Austro-Ungaria ar fi îndreptățită să ceară despăgubiri dela Turcia, dearece timp de 30 ani dânsa a cheltuit sume mari de bani în Sandjac, în interesul Turciei, construind drumuri și dând ajutoare Bosniacilor.

Cu toate acestea se crede, că se va ajunge la o înțelegere, așa încât după încheiarea tratărilor cu Turcia, conferența balcanică, ce se va întruni, va recunoaște anexarea.

Serbarea sutei de ani a nașterei lui I. Popasu.

Impiinindu-se acum Sâmbătă în 20 Dec. v. a. c o sută de ani dela nașterea episcopului Ioan Popasu, s'a stabilit de către comitetul parochial al bisericei Sf. Nicolae în conțelegere cu corpurile didactice dela școalele române centrale din Brașov următorul program, pentru sărbătorirea acestei aniversări.

Sâmbătă în 20 Dec. v. la oarele 6 *serbare școlară* în sala festivă a gimnaziului. La această serbare d-l prof. Andreiu *Bârsan* va rosti un discurs festiv ocazional, iar corul elevilor școalelor noastre va ezecuta mai multe cântări sub conducerea d-lui profesor George *Dima*.

Edificiul gimnaziului va fi iluminat.

La oarele 8 seara mare priveghiere în biserica Sf. Nicolae.

Duminecă în 21 Dec. v. *liturghie, predică ocazională și parastas.* Inceputul la orele 9 dimineața. Cântările liturgice și de parastas vor fi executate de corul mixt al bisericei Sf. Nicolae. După parastas *slujbă*

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Revoluționarii.

Era anul 1881, când se ivea dorita primăvară, când copiii începuse să-și lapede încălțămintele și plini de veselie alergau după cicibote și brânduși prin pădurile vecine, când deja cornul obosit de gerul iernii ici colea începea să înflorească, din depărtare se putea distinge printre tufișuri prin coloarea galbină acest arbust vestitor de desrobirea naturei. Arborii și pomii scăpaseră de înghețul și crivățul ernei nemiloase, pasările cântătoare prevesteau reînvierea naturei din lunga amorțire, numai noi teologii din Gherla, nu puteam scăpa de foame, cu care ne chinuia un nemilos de armean.

Toate băteau la poarta vieței, numai noi eram condamnați a suferi. Repețitele noastre cereri, reclamări, sforțări erau zadarnice, căci în comptul răbdărei noastre aduna la parale avarul de armean. Pentru noi era iarnă, crivăț și suferință.

Urmându-și vremea cursul dela care așteptam și noi scăpare, cuminția și răbdarea noastră îndelungată într'o zi senină ca prin minune ajunse la răspântii, numai prin prostia armeanului arândator de viptuale al seminariștilor.

După o escursiune mai lungă, rupți de foame întrăm cu toții în sala de mâncare, după oarele 12 din zi. Sfârșind ruga obișnuită înainte de masă, ne cuprindem locul fiecare. Deja în toată sala numai glasul colegului din cursul I se auzia, aceștia cu schimbul ceteau sfânta scriptură sub durata câtă vreme prânzeam ori cinam.

Această regulă era întrodusă, ca noi să nu putem conversa după plac în decursul mâncărei. Obicei de altfel fără folos, ba chiar păgubitor. Dacă tinerimea putea conversa liber fără restricții, adeseori ar fi putut profita prin discuții utile. Aci ar fi fost locul să se vorbească de sciință, de practica pastorală, de cele cetite de unii și în genere de literatură și cultură.

Era în sală o liniște mormântală, care o rupe ca prin șopot un coleg al nostru din cursul II, care cere bucătarului să-i schimbe friptura din farfurie, căci era puțină și mai întreagă oase. Fără vorbă, bucătarul ia farfuria, prin ferestruia ce era menită a servi bucatele în sala de mâncare, fereastra rămâne pe jumătate deschisă și reclamantul aștepta schimbul cu umilință regiementară. Arândașul armean, — dealtfel destul de bogat, — din întâmplare era chiar în bucătărie și fără a și da seama de ce face și zice, oprește pe bucătar a face schimbul, cu vorbele: *jó az az oláhnak.* Vorbele de batjocură spuse la adresa colegului nostru: că friptura aceea este destul de bună pentr'un valah, se auziră în sala de mâncare. Când colegul reprimește dela bucătar farfuria cu friptura neschimbată, ficsează pe arendaș prin ferestrue și-l isbește cu farfuria la mir încât toată s'a făcut pozdări zicându-i »fie-ți rușine țigane, căci trăiești din unsoarea noastră.«

Ca dintr'o schintee electrică se auzi în sală un glas: »băieți și nouă ne-a cântat cucul!« Din întâmplare colegul nostru se numea Stefan Cucu. In acest minut cu toții ne ridcarăm dela masă și plecarăm din refector în sala de studiu, unde fără zăbavă alegem delegații, cari să ne presinte cererea superiorității seminariale; aceasta cerere de satisfacere s'a redus la două puncte: arândașul care ne-a însultat în casa noastră să fie dat afară și viptul pe viitor să ni-se dee mulțămitor.

Prefectul seminarial Indre, care-și doarme somnul veciniciei în Domnul, ca prin telefon luă știre despre cele petrecute în sala de mâncare, alergă la noi, unde cu toții ne sfătuiam, ne roagă să ne reîntoarcem în sala de mâncare, să continuăm prânzul. Asemenea ne povățuia spiritualul Ioan Georgiu, actualul director seminarial. Vorbe mai auzisem, acum ceream fapte.

Totul era prea târziu. Suferința și nelegiuirea nelecuită în vreme de o jumătate de an, nu s'a putut vindeca cu vorbe dulci de un minut. Când se spunea prefectului cele întâmplate în refector, întră la noi și directorul seminarial, canonicul Demetriu Coroian, de pie memorie. Acesta în â încearcă să-și ducă oițele la iesle, dar toate înzădar. Superiorii seminariului n'au avut răbdare, ca prin delegați și ductorii obicinuiți să ne prezentăm la ei după formă, ci ei au grăbit la noi. Era de altfel just așa că multe au fost reclamările noastre, dar nu au fost luate în samă nici îndreptare nu s'a făcut, eram condamnați la foame.

Unii mai îndrăsneți lăsau a înțelege că în Candia se trăește mai bine ca în seminar. In Candia este închisoarea de stat pentru 500—600 condamnați.

Toate încercările directorului se ne liniștească cu vorbe, n'au avut efect, noi ceream cele două lucruri deja amintite. Veneratul Coroian, spera să ne înduplece prin vorbe dulci și seci. Fără îndoială rectorul Coroian, era iubit de clerici pentru calitățile sale frumoase: orator bisericesc de forță, Român verde ca stejarul, preot înzestrat cu multă cunoștință pastorală. Cu multă plăcere și stimă îmi aduc aminte de unele zile festive, în cari ne educa și nobilita sufletul prin puterea cuvântului, care străbătea în mădulările noastre și pe cari le prinde creerii ca niște mărgăritari prețioși. Cu toții așteptam cu mult dor prăznuirea Sf. Dumitru, căci era ziua lui onomastică; cu aceasta ocaziune de regulă i se făcea din partea noastră cuvenita gratulare prin disertație și cântări.

In ziua praznicului venea în sala de

ocasională la bradul lui Popazu din curtea bisericii.

După amiazi la orele 2 *împărțirea hainelor* între elevii săraci din Scheiul-Brașovului. Cu aceasta ocaziune președintele comitetului parohial Dr. V. *Saftu* va rosti un discurs despre viața și faptele lui Ioan Popazu. Va rosti un discurs de asemenea și d-na Maria *Baiulescu* în numele Reuniunei Femeilor române din Brașov.

De încheiere se va distribui între Românii din Brașov *chipul fericitului episcop*, tipărit în mai multe sute de exemplare.

La aceste festivități aniversare sunt invitați cu dragoste frățească toți Românii din Brașov și împrejurime.

Alte invitări nu se fac.

Greva muncitorimei din Budapesta.

Ministrul de interne a suspendat alaltăeri activitatea societății muncitorilor din branșa ferăriei și a societății măsarilor pe motiv că societățile și-ar fi depășit statutele. Suspendarea aceasta a produs o nemaipomenită agitațiune în sânul muncitorimei din Budapesta. Intr'o mare întrunire socialistă, ținută eri în Budapesta, *s'a declarat pentru astăzi greva generală a muncitorimei din Budapesta.* Toate cafenelele vor fi astăzi închise. In toate hotelurile și fabricele se va sista munca. In urma alăturării tipografilor la grevă, nici ziarele nu vor apare astăzi.

Cutremurul de pământ din Italia de sud.

Orașe nimicite. 100,000 morți și răniți.

In dimineața zilei de Luni 28 Dec. n. poporațiunea din sudul Italiei și îndeosebi din ținutul Siciliei și Calabriei a fost încercată de-o grozavă catastrofă elementară, care în câteva ceasuri a prefăcut în ruine orașe și sate înfloritoare, îngropând sub zidurile caselor dărâmate mii de vieți de oameni. Un cutremur grozav de pământ, cum rar s'a mai pomenit în istoria cutremurilor, a trezit din somn în dimineața acelei zile pe locuitorii acestui ținut, cari îngroziți și-au părăsit locuințele, lăsând tot avutul lor pradă cutremurului, numai ca să scape cu viața dintre dărâmăturile caselor ce se prăbușiau. Puțini însă au putut scăpa, căci în fuga lor nebună au fost ajunși de pietrile și țiglele, cari cădeau ca ploaia în drumul lor, rănindu-i și ucizându-i cu sutele, iar cei, cari au scăpat cu viața din mormanul de ruine, au fost înghițiți de apa mării, care se revărsa potop peste întreg ținutul, sau cădeau pradă focului năprasnic, care a isbucnit în diferitele părți ale orașelor în urma unei explozii de gaz.

Orașele Messina și Regia di Calabria au fost aproape cu desăvârșire nimicite, făcându-se una cu pământul. Sub ruinele caselor zac, după știrile mai nouă, vre-o 70,000 morți și răniți.

Fiind întreruptă linia telegrafică, au sosit știri la Roma deabia la câteva oare după isbucnirea catastrofei. La aflarea știrei grozave s'au trimis din toate orașele la fața locului soldați și ajutoare în alimente și haine. Regele și Regina Italiei împreună cu miniștrii au plecat Marți la fața locului. Regele și Regina au dăruit 200,000 lei pentru cei nenorociți. Mai multe vase de salvare au plecat spre Messina, între cari și escadra engleză și cea rusească, ducând cu sine ajutoare.

In următoarele publicăm știrile mai nouă de astăzi:

Roma, 30 Decemvrie. Orașele Messina și Regio au fost complect distruse. Sunt numeroase victime omenești. Peste 75.000 de oameni au murit. Populația rămasă în viață e îngrozită de cele petrecute. Trupele au sosit la fața locului pentru a da ajutoare. Ingrijorarea e mare, din cauza timpului nefavorabil.

Paris, 30 Dec. O telegramă sosită aici evaluează numărul morților *la 100.000.*

Roma, 30 Dec. Sunt mari temeri în privința siguranței Regelui și Reginei cari au plecat spre Calabria și Sicilia. Trenurile sosesc mereu aducând o mulțime de răniți aproape goi și terorizați de catastrofa întâmplată. Ei nu sunt în stare să vorbească mult, dar repetă în continuu că orașul Messina e complect distrus. In cazarma grănicerilor din Mesisna dintre 200 inși numai 41 au fost salvați. La gara orașului Mesina, când s'a făcut apelul personalului căei ferate, dintre 280 de impiegați numai 8 erau de față. Știrile din provincie confirmă că toate satele din împrejurimile Mesinei au fost complect distruse.

Palermo, 30 Dec. Un mare doliu domnește în capitala Siciliei în urma catastrofei dela Mesina, fiindcă mii de familii din acest oraș aveau rude și prietini în orașul distrus. S'au format comitete de ajutor, s'au organizat vase-spitale spre a aduce victime din Mesina. O escadră organizată de către Crucea roșie a plecat spre Mesina.

Palermo, 30 Dec. Comunicațiunile prin calea ferată între Catana și Messina au fost restabilite. Un tren aducând răniții din Messina a sosit la Catana. Acești nefericiți *erau aproape nebuni de spaimă.* Ei au povestit, că hotelul Trinacria cu întregul său personal și 90 de călători a fost distrus acoperind victimele sub dărâmături. De asemenea primăria orașului, bursa, palatul poștelor și mai multe cazărmi s'au prăbușit. Se confirmă că pagubele cele mai grozave au fost pricinuite de un fel de flux al mărei, care a aruncat peste oraș un val imens, care a făcut un număr enorm de victime. Se confirmă că episcopul din Messina, generalul Costa, primarul Messinei și prefectul provinciei cu familia sa, deputatul Nicolo Efulci și-au găsit moartea în această grozavă catastrofă.

Pentru poporul nostru din Scheiu.

Brașov, 18 Decemvrie v.

Trebue să întregim azi ceeace am scris în numărul trecut de Duminecă cu privire la campania de defăimare a unor malcontenți din Scheiu. Suntem datori a face aceasta și pentru a lămuri pe Românii noștri din Scheiu despre unele lucruri, de cari ei, sau parte mare din ei, nu-și pot da bine seama. Printr'asta vor fi lămuriți c'o cale și acei frați ai noștri de pe întinsele hotare ale Ardealului, Bănatului și ale Țărei ungurești, cari asemenea văd, aud și cetesc multe despre certele din Brașov, fără să-și poată esplica cum de tocmai în acest centru românesc cu atâtea tradiții frumoase nu se mai poate pune capăt odată unor neînțelegeri, cari au isvorât și isvoresc curat numai din patimi și ambițiuni personale.

Peste două zile se împlinesc o sută de ani dela nașterea mult valorosului, odinioară protopop al Brașovului, a episcopului întru fericită aducere aminte, Ioan Popazu. In acelaș timp cade și centenarul dela nașterea marelui archiereu al neuitatului archiepiscop și metropolit al Românilor gr. or. din Transilvania și Ungaria, Andreiu br. de Șaguna. Serbările în amintirea acestor mari bărbați ai națiunei se vor începe Sâmbătă în Brașov. Tot în anul acesta, împlinindu-se 70 de ani dela înființarea ziarului nostru „Gazeta Transilvaniei“, poporul român din Brașov și jur a serbat cu multă pietate și dragoste jubileul acestui ziar.

De ce facem amintire despre aceasta? Dacă cetitorul nu a gâcit, va înțelege îndată de ce. Pietatea și dragostea ce ne-a manifestat-o cu ocaziunea jubileului nostru poporațiunea română a Brașovului, nu a fost numai pe aci încolo vreo atențiune cerută de obiceiu, de curtoazie sau spre a se prezenta înaintea străinilor ca niște oameni politicoși ai timpului, ci avem simțământul — și aceasta ne-a bucurat mai mult — că au făcut-o pentrucă sunt convinși de un lucru: Nimic din ceeace s'a făcut la noi și îndeosebi în Brașov pentru deșteptarea și ridicarea neamului, nimic din ce au întreprins nemuritorii Șaguna, Popazu și continuatorii operei lor mari culturale, nu s'a îndeplinit fără de conlucrarea și sprijinul sincer și desinteresat al întemeietorilor și conducătorilor de pe vremuri ai vechiului nostru organ. Acesta este adevăratul înțeles al manifestațiunei de astă vară, cu care ne-au onorat Românii brașoveni.

Aceasta este adevărata stare a lucrurilor și dacă foița de scandal „Deșteptarea“ clevetește de o bucată de vreme cu atâta răutate și dujmănie ziarul nostru, scopul ei meschin este prea străveziu. Crede că va înstrăina poporul din Scheiu de noi prin minciuni și calumnii, că „Gazeta“ ar defăima poporul din Scheiu și s'ar bate joc de el, și, ceeace e mai ridicul, îi impută că a făcut astăvară manifestație mare înaintea ferestrilor „Gazetei“ fără să țină seamă, că aceasta foaie de ani de zile nu mai scoate pe Românii din Scheiu din „mojici și proști“. Dacă ar fi așa, s'ar fi mai putut oare și numai cugeta o însuflețire ca aceea ce a dovedit-o poporul din Scheiu la jubileul nostru?

E dar vădită reaua intențiune de a duce în rătăcire poporul nostru. Insă nu le e lor numai de „Gazetă“, ci, după cum înșiși o spun, le e și de cărturarii dela școală și biserică, cari scriu în „Gazetă“. Și ce scriu? De sigur că nu scriu în „Gazetă“, ce le impută răutăcioșii și intriganții dela foița de defăimare, ci, ce-i turbură pe aceștia așa de mult e critica, care se face câte odată de acești cărturari purtării lor necalificabile, cum fu și purtarea dela ultimul sinod parochial electoral.

Ori ce om cuminte înțelege, că există între membrii comunei bisericești din Scheiu deosebiri de vederi și că prin urmare poate fi o opoziție, care, pe cale și cu mijloace cinstite, să voiască să-și valoreze opiniunea; c'un cuvânt este admis, ca în viața constituțională a bisericei să existe o emulațiune, o râvnă de a se întrece unii pe alții în propuneri și fapte folositoare. A voi însă să câștigi poporul pe partea ta prin aceea, că te folosești de toate mijloacele spre a ațâța patimile lui și, ca să poți avea un succes, a te folosi chiar și de minciună și calomnie, vrând a abate bunul simț și buna cugetare a poporului, spunându-i că cei ce stau în fruntea lui sunt niște „străini“ fără tragere de inimă pentru binele poporului și al bisericei, niște oameni, cari n'ar râvni decât numai „la ciolanele dela Sf. Nicolae“, și a jidări poporul mereu în contra lor, aceasta nu numai că nu e permis, dar cei ce se fac culpabili de-o astfel de purtare dovedesc numai că nu le zace la inimă binele și prosperarea bisericei și a școalelor prin bună înțelegere și muncă cinstită, ci că urmăresc scopuri murdare egoiste vrând să se ridice pe ei înșiși și s'ajungă la „oala cu ciolane“ a bisericei pe căi piezișe și neiertate prin defăi-

---

mâncare, unde i se făcea o scurtă felicitare, în urma căreia lua cuvântul și ne delecta și educa cu multă putere și rezultat. Și astăzi simțesc vibrând în inimă cele două vorbe sfinte, cu cari încheia predica și vorbirile sale, pe cari ni le recomanda și ne conjura a-le păstra în cursul vieței: *„religiune* și *națiune“*.

Era preot înzestrat cu multă cunoștință pastorală și practică din viață. Aceasta din motiv că venise în centru din parochia unde timp îndelungat păstorise turma lui încredințată. Aci am văzut într'adevăr bogăția de cunoștințe cu care era înzestrat și astăzi văd cât profitam noi din comoara lui bogată. Și numai așa pot profita tinerii teologi de științele absolut trebuincioase în conducerea înțeleaptă a poporului, dacă li se face educația de bărbați experți în cunoștințele practice. Astăzi îmi pot da deplin samă că dintre cei trei factori încredințați cu educarea tinerimei, în seminarele teologice, cel puțin unul trebue să aibă experiență deplină despre păstorirea poporului, pe cuvânt că și numai aceia pot da povețe temeinice despre păstorirea turmei cuvântătoare.

Dintrodată ne găsirăm în grevă. Chiar în aceeași zi după masă cu toții am mers în corpore la Episcop cerând prin delegații noștri ascultare și delăturarea neajunsurilor. Primirea a fost cât se poate de rea și respingătoare. După ascultarea delegaților episcopul, se ivi pe balcon și foarte indignat ne zise: »mergeți acasă, fiți supuși că n'am trebuință de preoți răsvrătitori«.

Noi opăriți prin vorbele Archiereului ne-am întors acasă și am continuat greva vre-o 4 zile. Am observat un lucru, că bună tăria deja s'a îmbunătățit mult. S'a decretat, ce e drept, post strict, din partea comisiunei esmisă să cerceteze și ancheteze afacerea, dar postul era zi de paști pe lângă miseriile ce ni-se făceau mai nainte.

Toată ancheta era însă îndreptată contra noastră a revoluționarilor, cum ne porecleau Armenii, nu contra arendașului bucătăriei, care era cauza principală a nemulțămirei. Era mare dorul și zorul să se afle cine a fost inițiatorul, cine ne-a jurat ca să fim solidari. Aceste erau întrebările principale, după cari cerceta comisia esmisă de Episcop ca să ancheteze. Două întrebări pentru cari 3—6 bărbați înțelepți s'au trudit peste o săptămână ascultând peste 60—65 persoane, pe unii și de 3 ori, dar comisia n'a putut găsi pe vinovatul; nu căci nu era între noi.

La începerea anchetei mă bolnăvisem greu, încât medicul curent a fost silit să propună superiorității trimiterea mea acasă la părinți. Un prieten depeșează la tata să vină îndată să mă ducă acasă, acesta sosește cu mare iuteală.

Acest moment, pentru mine destul de dureros, era bine venit rectorului seminarial, mă chemă la sine și cu vorbe alese și cu compătimire începe a mă ispiti ca să afle cine a început revolta și cine ne-a jurat să fim solidari. In cursul capacitărei promite a-mi da un ajutor de parale pentru cură cât și competința din stipendiu pentru cele 2 luni, pe cât timp mi-se dăduse concediul, numai să fiu cuminte, să descoper în taină și sub răspunderea lui cele două lucruri.

Ispita era mare, dar s'a frânt de caracterul firm. N'a fost destul atâta, a invitat și pe tata la sine și l'a instruit să pretindă dela mine să spun ceea ce cere, că de nu dau răspuns la dorință, poate pleca tata cu mine unde vrea, căci mă dau afară din clerul tânăr.

Intristat, bătrânul vine și mă roagă sfătuindu-mă și amenințându-mă; dar fără nici un rezultat binecuvântat, căci boala mi-se agravase. Când tata declară directorului »fiul meu nu știe Măria ta nimic«, acesta zise: stăi puțin afară să-ți dau scrisoarea să mergi la Vlădica să o subscrie să duci pe feciorul tău acasă«.

Mergând bătrânul la Episcop l'a primit, a cetit scrisoarea în care era scris: »chiar și pentru totdeauna i se poate da drumul«. Episcopul spune ce cuprinde scrisoarea. Atunci țăranul de multe ori pățit, începe vorba cu multă umilință: »Apoi Măria Ta »pisma multe face« și povestește cum l'a sfătuit directorul, cum c'a făgăduit bani, ca să spun cele pretinse de director« La aceste Episcopul zise, mergi în pace și caută de-ți vindecă feciorul«.

Am plecat pe un timp frumos de primăvară și după cum mă apropiam de satul meu și mama iubitoare, așa mă făceam tot mai bine. Grădina plină de pomi înfloriți pe cari sburau fără stâmpăr și oboseală mii de albine, aerul dulce de primăvară și grija de mamă în timp de două săptămâni mă făcu aproape sănătos.

Colegii cu toții se bucurau că scap din vultorile anchetei, mă însoțau cu vorbe de binecuvântare, după-ce aflase dela un prietin, care dăduse scrisoarea Rectorilor către tata, cum mă recomandase Episcopului, din care cu toții știură: că n'am fost slab sufletește, că n'am vânat după interese materiale. Adecă știusem să resist ispitei.

Ancheta după multe desbateri se sfârși cu pedepsirea câtorva teologi: eu am fost eschis din seminar doi ani, Ioan Serbar preot în Varna, Constantin Lucaciu preot în Dorolț, Stefan Cucu fost preot în Pir n'au fost liberați la ordinare (sfințire) câte un an. Timpul de doi ani petrecut de mine la casa părintească a fost dar dela D-zeu, căci în doi ani am regulat datoriile tatei, am scăpat moșia strămoșască de cămătari, am introdus sistem în economiă. Astfel lucră Dumnezeu, când voește a scăpa o familie de primejdie.

I. Costin,
paroch.

marea și depărtarea tuturor acelora pe cari îi cred periculoşi pentru controlul şi critica, ce li-le fac și de cari ar voi să scape și să se simță iarăşi tari şi mari ca odinioară, când un şir lung de ani au cârmuit afacerile bisericeşti-şcolare făr de nici un controi serîos, fără ca să ţină măcar sinoade cum se cuvine și fără ca poporul scheian să știe cum stau și cum merg trebile bisericei, care este și cum prosperează averea ei și la ce are să se aștepte obștea în viitor.

Aşa numitul „Comìtet vechiu“ dela sf. Nicolae fusese constituit pe sprânceană. Fuseseră scoşi din el toţi acei inteligenți, dela cari se putea presupune că vor putea să controleze și să critice ceeace se petrece. La început să dădură câteva semne de opoziţie și ziarul nostru a fost totdeauna gata să le înregistreze fiindcă numai în control vedea garanţa unui progres sănătos.

După ce nu mai era cine să-şi ridice vocea în comitetul parochial dela Sf. Nicolae, treceau și ani la mijloc fără să fi putut străbate ceva la noi despre ceeace se făcea și să lucra în acel comitet pentru biserică şi şcoală. Mai în urmă, când în frunte cu părintele Saftu s'au ridicat „cărturarii dela scoală și biserică“, pe cari cei dela „Deșteptarea“ ar voi dac'ar putea să-i înghiță intr'o lingură de apă, și au început să-și exercite tot mai cu energie controlul în sinoadele, ce le-au reclamat și urgitat, ziarul nostru a salutat aceasta mişcare ca un semn foarte bun şi salutar pentru îndreptarea lucrurilor la Sf. Nicolae și a înregistrat bucuros și a urmărit cu atențiune luptele, cari au adus schimbarea cunoscută la Sf. Nicolae.

Poporul român din Scheiu, ori cât de mult ar fi asuprit de năcazurile cu cari are să se lupte în urma multelor neajunsuri din trecut și prezent, nu se poate să nu vadă şi recunoască că s'a făcut un progres însemnat în administrarea averei bisericei și conducerea trebilor ei şcolare.

Astăzi știe fiecare parohian din Scheiu cum stau afacerile bisericești școlare și știe că își merg toate cursul lor regulat sub controlul necesar, pe care este în măsură al exercita întreaga obşte. Fireşte că vor fi încă multe de dorit; toate se pot face și ajunge însă cu bună chibzuială şi înțelegere.

Dar la un astfel de rezultat nu se va ajunge nici odată pe calea defaimărei și a hrănirei spiritului de desbinare între frați. A declara aproape pe toți cei din parohie, cari se disting prin inteligența și prin spiritul ..r de independență, de niște străini şi periculoşi poporului scheian; a înfăţişa chiar pe profesorii dela şcoalele noastre drept niște venetici cărora nu le-ar zace la inimă binele poporului şi a lbisericei, a voi lăţirea spiritului de anarhie numai și numai pentru ca câţiva ambiţioşi, cari se dirig de interesele lor egoiste, să poată mai uşor pescui în turbure, înseamnă mai mult decât a ignora marile interese ale bisericei şi ale şcoalelor noastre şi aşi bate joc în aceste vremuri grele de nizuinţele leale ale tuturor Românilor de bine, fie din Scheiu, fie de ori și unde, înseamnă, că cei ce se dedau la o astfel de purtare nu mai simt românește, că nu mai au conștiința răspunderei față cu naţiunea noastră şi că dau dreptul fiecărui om de bine a să teme, că pot deveni încă şi uneltele oricărui duşman al neamului nostru, pe câtă vreme se conduc după zicala: „Ardă moară, numai să ardă şi şoarecii!“

Răspunsul regelui Carol la adresa Camerei române.

Sfârşindu-se în şedinţa de alaltăeri a camerei române desbaterea răspunsului la mesagiul Tronului, o comisiune a deputaţilor a prezentat eri regelui Carol răspunsul camerei. **Maj. Sa Regele** luând la cunoştinţă acest răspuns a rostit următorul discurs:

Domnule preşedinte,
Domnilor deputați.

Cu o vie bucurie şi o adâncă recunoştinţă primesc căldurosele urări ce mi le aduce camera deputaţilor. Aceste sentimente îmi dovedesc că strânsele legături dintre naţiune şi dinastie se întăresc din an în an mai mult, prin o reciprocă încredere şi prin o deopotrivă dorinţă de a asigura viitorul scumpei noastre Românii.

Mare îmi este satisfacţiunea că adunarea deputaţilor îşi dă seamă de adevăratele interese ale statului în cestiunile externe şi că este pătrunsă de prudenţa cerută de împrejurările actuale, spre a nu compromite buna situaţiune ce am câstigat.

Rodul vădit a 30 de ani de muncă paşnică ne îndreaptă a nu ştirbi cele dobândite şi a păstra această politică demnă, înţeleaptă şi fără pripire, pe care am urmărit'o cu statornicie până acum. O dovadă de aceste frumoase roade ale prudenţei ne-o înfăţişează finanţele noastre, cari ne-au permis, chiar după doi ani de recolte puţin mulţumitoare a urma şirul însemnatelor lucrări începute şi a realiza totuşi cele mai mari escedente bugetare ce am avut vreodată.

Impărtăşesc de asemenea dorinţele ce le-arătaţi asupra organizaţiunei noastre interne, mai cu seamă cu privire la administraţie, magistratură, şcoală şi armată, cari sunt neapăratele temelii ale ordinei şi ale adevăratei propăşiri morale şi materiale.

Sunt deplin încredinţat de lealul sprijin ce-l veţi da guvernului Meu întru deslegarea acestor grele probleme şi că numai dorul binelui obştesc vă va însufleţi în căutarea soluţiunilor drepte ce ţara le aşteaptă dela reprezentanţii ei.

Vă mulţumesc din suflet, domnilor deputaţi, pentru credinţa şi dragostea ce arătaţi Reginei, Mie şi familiei Mele, în chip aşa de călduros.

Discursul deputatului Dr. I. Maniu.

Dăm astăzi partea finală a discursului d-lui dep. Dr. I. **Maniu**, rostit la desbaterea budgetului ministeriului de interne:

Dr. I. Maniu: Dacă dintr'un budget de 1500 milioane se întrebuinţează net 10 milioane pentru instituţiile umanitare, sanitare şi filantropice, această sumă e atât de neînsemnată, încât nu poate fi considerată nici de cum ca fiind compatibilă cu demnitatea unui stat cultural. Pe terenul sanitar la noi sunt referenţe atât de îngrozitoare, în cât ţi-se strânge inima de durere, când vezi, că un organizm atât de puţină atenţie îi dă chiar omului, dela care nu numai că îşi ia toate veniturile, ci îi este şi cea mai importantă parte constitutivă... Când într'o comună copiii pier cu sutele, când se întâmplă, că în ţinuturi întregi, întocmai ca acum în unele comune din comitatul Albei-inferioare, unde abia au mai rămas copii sub 5 ani, sau unde au rămas, au rămas numai câte unul-doi, nu într'o comună izolată, ci într'un întreg complex de comune, nu ştiu să se fi întâmplat, ca d-l ministru să fi trimis la asemenea locuri vre-un medic cercual şi numai interimal dislocat. Când oamenii pier cu sutele de morburi epidemice, când sunt sate cari de când e lumea n'au văzut medic — nu se face nici o dispoziţie pentru ca pierderea de oameni să se înlăture în vre-un mod oarecare. *Dar când pe un şpan îl împinge cineva, se fac numai de cât dispoziţii şi se trimite la faţa locului nu un jandarm ci se mobilizează numai decât 4—5.*

Intre astfel de împrejurări, când vedem cu toţii că pentru serviciul veterinar şi pentru prăsirea animalelor, dar şi numai strict pentru serviciul veterinar se cheltueşte aproape mai mult şi e mai bine organizat de cât serviciul sanitar, puteţi d-voastră pretinde, ca să avem încredere mai ales atunci, când vedem, cum ni-se prăpădeşte poporul?

Daţi mi voie, dacă d-voastră, de când sunteţi la putere, aţi putut să urcaţi budgetul cu peste 100 milioane numai pentru ca să promovaţi anumite interese cari vă sunt favorite, să vă întreb, d-voastră, după ce cât timp aţi fost în opoziţie aţi văzut cum se prăpădeşte populaţia, ajungând la putere, pentru ce nu aţi închinat cel puţin 50 la sută din urcarea budgetului pentru aceea ce era absolut necesar, pentru ca să nu sângerăm de tot în această ţară nefericită, de unde oamenii harnici de lucru emigrează cu miile în America, iar aceia, cari ar trebui să formeze generaţiile viitoare se prăpădesc cu grămada înainte de timp?

Intre astfel de împrejurări putem oare, On. Cameră, să privim cu încredere în viitor şi să avem încredere faţă de acest sistem de guvernare?

Nu, On. Cameră! pentrucă nu pot afla o caracterizare mai potrivită pentru politica sistemului actual, decât spunând, că îşi promovează problemele sale favorite, dar neglijă fără îndurare tot ce poate servi binelui obştesc şi intereselor umanitare generale.

Dar nu numai aceste sunt motivele pentru cari nu pot avea încredere faţă de guvern; ci nu-l pot privi cu încredere nici pentru aceea, fiindcă guvernul acesta, tot aşa ca şi celelalte nu respectă legea. (*Zgomot. Preşedintele sună*).. *E incontestabil şi notoric, că legea de naţionalităţi nu se execută. Declar, că legea de naţionalităţi şi singuraticele dispoziţii concrete ale acelei legi nu corespund concepţiilor mele politice. Acea lege eu n'o aflu nici mulţumitoare şi nici potrivită pentru desvoltarea patriei. Declar că punctul meu de vedere este acelaş, pe care l'au urmat reprezentanţii partidului naţional român atunci, când au luptat din răsputeri, ca această lege să nu se facă în forma cum s'a făcut, ci să se facă o lege de naţionalităţi, prin care desvoltarea naţională, validitarea politică şi progresul economic şi cultural al poporului român să se asigure în toate privinţele şi pentru toate împrejurările.* Dar cu toate acestea, dacă e lege pretind ca aceea să se şi execute. Eu, On. Cameră; cred că n'am nevoie să documentez că legea de naţionalităţi nu se execută. Mai elocventă, de cât ori ce documentări, îmi face mărturisirile, pe cari domnul ministru de interne şi d-l ministru al cultelor le-a făcut la dezbaterea budgetului pe exerciţiul trecut. *Eu mă mărginesc la constatarea, că în momentul când se află miniştrii, cari mărturisesc că există o lege fundamentală a statului, care nu se execută, atunci nu pot să am încredere faţă de guvern şi în acelaş timp mă simt dator a solicita executarea legii.*

Cu privire la clasarea diferitor categorii de state ştiinţa a abandonat deja de mult metodul diferenţierii între state patriarhale, patrimoniale, constituţionale, democratice şi altele. Astăzi ştiinţa admite numai două categorii; *statul primitiv* şi *statul cultural.* Cel dintâiu şi cel mai de căpetenie criteriu al statului cultural îi formează respectul dreptului şi al legilor, şi numai în rândul al doilea poate să fie considerat acel criteriu, care faţă cu boierimea feudală ţine să se dea clasei intelectualilor, deci clasei mijlocii, un rol important în administrarea afacerilor de stat acelei clase, care s'a ştiut ridica prin propriile forţe intelectuale la locul pe care'l ocupă şi apoi să ţină seamă şi de criteriul de a se ocroti nu numai interesele materiale ci şi cele ideale ale populaţiei (*Intreruperi: Dar interesul naţional cum rămâne?*).

Poate oare fi considerat drept stat cultural acel stat, în care un ministru nu se sfieşte a declara că rămâne nerespectată o lege sancţionată, care e rezultatul unui pact ce-a fost nu numai punctul de mânecare al politicei părintelui aceluiaş ministru ci este şi osia sistemului politic pe care se razimă şi ministrul fiul? Poate oare să fie socotit drept stat cultural acel stat în care un ministru, când i-se face o imputare de asemenea natură, îşi ia refugiul la o apucătură, la un falş răspunzând: »Cum să execut eu dispoziţiile începând dela § 2 al legii, când d-voastră nu respectaţi § 1 al aceleiaşi legi?« (*Aprobări pe băncile naţionalităţilor*).

Vederile amicilor mei şi ale partidului din care fac parte, referitoare la acest 1-iu § vă sunt cunoscute: le-am desvoltat şi precizat în discuţia budgetului de pe exerciţiul trecut, nu voi mai stărui deci asupra acestora. Dar voi ilustra printr'un exemplu cât e de inadmisibil punctul de vedere al d-lui ministru, aprobat şi din partea d-voastră.

Poesii poporale.*)

Vai săraca maica mea,
Multă grije-a purtat ea,
Să mă dee unde-a vrea.
Tot schimbată m'a purtat
Şi unde-o vrut nu m'o dat.

*

Bădiţă cu ochi mierii
Tu la noi să nu mai vii,
Că mi-o spus măicuţa bine
Că nu mă dă după tine.
Că tu eşti om beutor
N'ai lemne la tăetor.
Şi tu eşti bade sumeţ,
Dar n'ai purcel în coteţ.
Şi mi-o spus a doua oară
Că mai bine mă omoară,
Că tu n'ai grădini cu pruni
Numai clopul cu păuni.
Că n'ai la şură strânsură,
Cât să iee un puiu în gură.

*

Fata babei dintre pomi,
Crede că-or lua-o domni,
Dar va vedea cine-a trăi,
Cât de mare doamnă-a fi.

*

Urâtu-m'am cu lumea,
Ca lupul cu pădurea.

Invăţat'am horile,
Să uit supărările,
Horile le-am învăţat,
Supărări naib-a uitat.

*

Urâtul de urâcios,
Zice să-l sărut frumos.
Da cum foc l'oiu săruta,
Că-i mai hâd decât moartea.
Du-te urâte la focul,
Şi nu-mi mai mânca norocul

*

Nu te lele veseli,
În cureaua cu bumbii,
C'aceia ţi-or fi boii.
Nu fi lele scuturată,
De cloput cu petea lată,
Nici de cisme căputate,
C'acelea ţi-or fi vaci cu lapte.
El, va merge şi-a juca
Tu-i şedea şi-i legăna,
Din inimă-i suspina.

*

Fetele până ce-s fete,
Nu le vezi la crâşmă bete.
Dacă pun năframa 'n cap,
La crâşmă nu mai în..ap.
Una bea că-i supărată,
Că prea rău e măritată.
Alta bea de voiă bună,
Că bărbatu-i mult adună.
El, adună şi trudeşte,
Iar' ea, şede şi trăeşte.

Pân' eram la mama mea,
Eram pui de turturea.
Fata mamii frumuşea.
De lucram de nu lucram,
Tot draga maicii eram,
Şi tot ce voiam mâncam.
De cându-s la dumnealui,
Nici-s turturea, nici puiu,
Numai omul nimărui.
Lucrul din mână nu-mi pică,
Tot nu-s bună de nimică.

*

Arderea-i ţară streină,
Tu-mi faci capul albă lână,
Obrazul coajă bătrână.
Faţa mea cea tinerea,
Imbătrânitu-o lumea,
Bare-mi nu-s de cându-i ea.
De m'aş vedea în a mea ţară,
Eu a-şi întineri iară.

*

Am o mândră ca o cruce,
La lucru nu o pot duce.
Cu lucrul nu s'ar trudi,
Ci mai bine-ar tot durmi,
Doară până ce-ar muri.
Sară nu-i şi ea-i culcată,
Dimineaţa nu-i sculată
Scoală, mulge vacile,
Bată-mi-le Paştile!
Câte-s dela noi 'n sus,
Toate le-au muls şi s'a dus.
Câte-s dela noi în jos,
Toate le-a muls şi le-a scos.

Strîmbul, în Nov. 1908.

Culese de: Constantin Manu, învăţător.

*) Din „Călindarul Plugarului“.

Amintiri din Ardeal.

La stână.

Mi-a venit poftă să mă duc la munte la stână şi ocaziunea era binevenită atât pentru mine, care aveam această dorinţă cât şi pentru tata, care prin mine a scutit un om de muncă în toiul verei, că dacă nu aşi fi fost eu la mijloc ar fi trebuit să trimită un servitor şi în puterea lucrului câmpului, un servitor; muncitor preţueşte ceva. Eu ce aş fi putut face la câmp? că de toate voi fi fost eu ceva bun, dar de lucrul câmpului nu eram bun de loc, pare că m'am născut anume pentru sluşba de senator sau asesor bisericesc. Numai când mă gândeam la câmp mă apuca capul şi aveam ameţeli, dar să mai şi muncesc, ce ar fi fost de mine?

Am încercat la plug, am prins coarnele în mână şi am apăsat cu toată puterea, dar parecă era făcătorie la mijloc, că la mine nu voia să prindă brazdă de loc, am încercat cu un plug de fiera poi cu unul de lemn şi nici unu nu a vrut să prindă brazdă, parecă eau aturisite mi-l'a aşezat servitorul bineîn brazdă şi când am pus eu mâna pe oarne par că i-ar fi poruncit cineva să iasă afară că indată ieşea d'asupra şi nu mai era chip de a'l împlânta în pământ.

Am luat odată coasa la încercare în

D-voastră, partidul independist, stați pe baza uniunei personale, atât de mult în cât până în timpurile din urmă, n'ați luat parte nici la lucrările delegaților. D-voastră țineți cont de baza de drept a legii XII din 1867 și observați totuși o ținută, după care articolul de lege XII din 1867 nu corăspunde pentru regularea raporturilor dintre Austria și Ungaria, nu corespunde dezvoltărei țărei și nu este de o natură ca cetățenii doritori de independența țării s'o poată primi în conștiința lui obligătoare. Vă supuneți acelei legi fiindcă e lege, dar în conștiința d-voastră nu-i recunoașteți o putere obligătoare. A fost urmarea acestui punct de vedere faptul, că d-voastră nu ați intrat în delegații.

Vă întreb acum: dacă față de tendințele d-voastră spre neatârnare, ori Austria, ori dinastia ar fi zis: »Acele dispoziții ale legii XII din 1867, cari sunt favorabile Ungariei n'am să le execut, cu toate că se cuprind în lege, pentru că nici d-voastră nu acceptați baza de drept a legii, negligând uniunea reală și denegând cooperarea în delegațiuni«. Vă întreb: care ar fi fost răspunsul d-voastră? Nu ați fi răspuns oare, și în special guvernul care stă aci astăzi, n'ar fi răspuns, că: Prea cinstită dinastie și cinstită Austrie să potțiți numai să executați dispozițiile legii, — căci cu privire la observarea și executarea legii, nu se pot lua drept directive vederile singuraticilor cetățeni. Nu poate un stat de drept și un stat cultural să zică: »Nu voi executa § 2 și ceilalți ai cutărei legi, pentru că unul sau mai mulți cetățeni, sau o clasă sau vre-una dintre națiunile din stat consideră ca necorecți sau negligă oareși-cari articole ale acelei legi«. Este datoria statului până când vrea să treacă drept stat cultural să execute legile, fără a ținea seamă, că oare unii cetățeni singuratici le aprobă sau le desaprobă.

In urma astorfel de procedeuri din partea guvernului, neîncrederea e motivată de vreme ce guvernul negligă nu numai respectarea principiilor cetățenești și politice și a drepturilor cardinale ale omului dar nu respectă și nu execută nici legile pozitive. Până când guvernul negligă atari legi, nu poate să conteze la încrederea noastră, ca unul care dă exemple îndemnătoare la corupția organelor acelora cari în sfera lor de putere sunt chemate a aplica și a executa legile față de toți cetățenii, și cari foarte ușor pot să ajungă a rezona, că dacă ministrul de interne și ministrul de culte sunt îndreptățiți a nu executa cutare lege, atunci și dânsul, organul X. sau Y e îndreptățit a nu executa o lege de mai mică importanță care nu-i convine. (*Aprobări pe băncile naționalităților*), *și atunci cetățeanul, care n'a pus jurământ că va ținea legile, după cum a pus jurământ ministrul, va putea de asemenea să zică la rândul său, că „Dacă tu guvern, nu ești dispus a executa legea cutare, nici mie nu îmi convine să respect altă lege, sau să îndeplinesc cutare datorință cetățenească...*

Dacă noi adresăm guvernului în parlament serii întregi de interpelații și încercăm a-l face responsabil de ilegalitățile comise, guvernul nu răspunde cu anii la aceste interpelații. Faptul acesta de notă că noi acea clasă, sau organizație socială în numele căreia sulevăm gravamenele, nu posedă destulă forță și ponderozitate politică pentru a-l putea trage la răspundere pe d-l ministru de fapt atunci când negligă legea (*Aprobări pe băncile naționalităților*). Chiar pentru aceia eu nu pun mare pond pe legile cari conțin oareși cari dispoziții de salute publică, sau crează institute jurisdicționale, sau stabilesc puncte de vedere practice administrative sau culturale; eu pun mai mult pond pe aceea, ca singuraticele clase și organizații să aibă în țară ponderozitatea politică corespunzătoare, pentrucă atunci, când guvernul n'ar îndeplini datorințele ce-i sunt impuse sau n'ar corespunde postulatelor principiilor generale mai înainte să-l poată trage la răspundere

Câne văd prin urmare că întreg budgetul d-lui ministru de interne stă în serviciul unei astfel de direcții politice, când vedem că esența politicei d-sale este perpetuarea acelui sistem politic, care din 1867 a împiedecat țara aceasta să-și desvolte adevăratele forțe atât în viața de stat cât și în cea socială și legislativă, atunci nu vă mirați că nu aprob politica d-lui ministru, nici nu sunt cu încredere față de dânsul.

Nu sunt cu încredere față de dânsul pentrucă precum am arătat abstrăgând dela politica d-sale referitoare la considerațiile generale, îndeosebi față de popoarele nemaghiare observă o ținută politică catastrofală, care duce țara pe povârnișul nesfârșitelor complicațiuni politice«.

Dupăce Dr. I. Maniu mai arată că ministrul și întreg guvernul nu este prietinul egalității de drept, declară din nou că nu primește budgetul

---

STIRILE ZILEI.

— 18 Decemvrie v.

Răscumpărarea felicitărilor de anul nou *prin donațiuni la masa studenților români din Brașov.*

D-l *Iosif Popescu* director de bancă în Reghinul săsesc *cor. 5*; *Virgil Onițiu* director gimn. în Brașov *4 cor.*

Primească generoșii donatori sincerile noastre mulțămite. — *Direcțiunea școalelor medii gr. or. rom. din Brașov.*

Reuniunea femeilor române din loc aduce la cunoștința On. public românesc că destribuirea vestmintelor pentru fetițele sărace se va face Dumineca în 21 Decemvrie la 2 oare după amiazi în sala cea mare a gimnasiului român. Comitetul invită pe On. membre, pe toți binefăcătorii, pe toți binevoitorii copiilor săraci să ia parte la această serbare, care se săvârșește totodată cu parochia bisericii dela Sf. Nicolae în ziua memorabilă a centenarului dela nașterea fericitului Ioan Popasu.

Dela curtea regală română. Maj. Sa Regina Elisabeta a României a împlinit alaltăeri vârsta de 65 ani.

Tipografii români din Arad invită la concertul împreunat cu teatru și dans ce se va arangia Sâmbătă 9 Ianuarie 1909, a treia zi de Crăciunul românesc, în localul Casei naționale din loc, la care vă invită cu toată onoarea. Venitul curat este destinat *pentru înființarea unui curs de analfabeți.*

»Ună carte cătră Aromâni«. Se știe că Aromânii, afară de deputatul Filip Mișea, doctor în medicină, mai au și un senator în parlamentul turcesc, un Aromân de frunte, inspectorul școalelor române din Macedonia, d-l N. Bațaria. Acesta adresează prin noua foaie macedo-română ce apare în Salonic »Deșteptarea«, al cărei director și proprietar este, o scrisoare din Pole (Constantinopol) cu data de 10 Dec. 1908, în care zice între altele din cuvânt în cuvânt:

»A tutulor Comunitățĭlor, a tutulor Societățĭlor Aromâneștĭ, a tutulor fraților Aromânĭ, care avură buna-vreare ca s'mĭ oară tră aleadzerea a mea ca senator, lă aduc ația toate mulțumĭrile a meale șĭ lă dzîc s'băneadză și Dumnidzău si-lĭ ducă tri năinte«.

»Cu bună-vreare și cu bună achicăsire, cu lĭertarea a stepsurĭlor çe putem s'façim un și alantu, noi s'lucrăm dzuă și noapte. S'lucrăm, că avem dauă datorĭĭ mărĭ și multu greale: datoria cătră națiunea a noastră și datoria cătră marea și mușata Patrie Otomană«.

»Voi ca s'dzîc nica un sbor năinte ca s'încĭid aestă carte: S'nu vă aspăreațĭ, frați Aromânĭ, de arăulu çe pățĭm și di care nica nu ascăpăm. S'nu vă aspăreațĭ, că cu vătămărĭ și ardori nu poate s'cheară națiunea noastră. Ună națiune, dată di Dumnĭdzău, nu cheare ahât lĭșor. Va si se agărșească tot arăulu și va s'vină dzîlele mușate.«

Daruri de Crăciun. Din Făgăraș ni se scrie: Filiala Făgăraș a reuniunei »Crucea roșie« a aranjat în 4 Novembre a. c. un picnic. Petrecerea aceasta a fost espres designată în favorul săracilor din Făgăraș, fără deosebire de naționalitate și confesiune. Cumcă într'adevăr așa a fost, s'a dovedit Joi în 17 l. c. când toți săracii, văduve, văduvi și orfani au fost întruniți în casele primăriei cu care ocasiune li s'a împărțit ajutoare în bani drept dar de Crăciun. De naționalitatea română au fost ajutați peste 40 de indivizi sărmani și lipsiți și după cum m'am informat a mai rămas o anumită sumă ca să se distribue ulterior altor săraci ce se vor insinua. Se vede că a fost destul de însemnat venitul petrecerii.

Petreceri. *Societatea de lectură rom. din Râșnov* aranjază pe ziua a II-a de Crăciun (26 Dec. v.) o petrecere al cărui venit curat este destinat pentru sporirea fondului societății.

Corpul didactic român din Preșmer va aranja în ziua a IV-a de Crăciun (Dumineca 28 Dec. v.) o petrecere corală-teatrală, ce se va ținea în sala Hotelului mare din Preșmer.

Tinerimea română din Ghimbav invită la petrecerea musicală teatrală care se va aranja Vineri în 26 Dec. v. 1908 (8 Ian. n. 1909) (a doua zi de Crăciun), în sala cea mare a birtului »Zur Partie« din Ghimbav.

Reuniunea de cântări din Poiana-Mărului invită la producțiunea musicală-teatrală împreunată cu dans, ce se va aranja Vineri în 26 Dec. st. v. (8 Ian. n.) 1908 (a doua zi de Crăciun), în edificiul școalei române din loc.

Atentat asupra șahului Persiei. Ziarele din Petersburg anunță că s'ar fi comis un atentat asupra șahului Persiei. Atentatorii îmbrăcați în haine preoțești ar fi pătruns în palatul suveranului persan, cu gânduri de crimă, dar că ar fi fost desarmați. După o altă versiune șahul Persiei ar fi fost rănit ușor la umăr.

Academia păcii. Vestitul miliardar american, Carnegie a trimis pe împuternicitul său Wilhelm Krafft la Petersburg pentru a întemeia acolo o »Academie a păcii«, care să fie frecuentată de apostoli ai soluțiunilor pacifice ale tuturor conflictelor. D. Kraft a conferit în Varșovia și Moscova cu mai mulți fruntași politici și financiari pentru înființarea acestei »Academii de pace« pe cari i-a și asociat la ideia sa.

Călindarul Minervei a apărut cu un foarte bogat și ales cuprins literar și artistic, cu foarte multe frumoase ilustrațiuni fiind foarte elegant adjustat. Prețul unui exemplar cor. 1.25.

Apel.

Deviza: ...iar pe binefăcătorii „mesei acesteia, vii și morți, „pomenește-i Doamne întru împărăția ta!"

(Din rugăciunea ce se rostește zilnic la masa studenților.)

Apropiindu-se *anul nou*, cu neplăcutele sale *formalități de felicitări*, apelez la toți amicii și sprijinitorii școlarilor noștri săraci, ca să-și răscumpere silnicia formalității de felicitare cu *oferte de bunăvoie pentru masa studenților români din Brașov*, care e avizată la ajutoare acum mai mult decât ori și când!

Lista donatorilor se va publica îndată după primirea ofertelor de răscumpărare în *„Gazeta Transilvaniei"* spre știrea și orientarea tuturor amicilor și cunoscuților, acelor domni și doamne, cari nu vor să felicite și nu așteaptă să fie felicitați de anul nou.

Brașov, în 17 Decemvrie v. 1908.

Virgil Onițiu,
directorul școalelor medii gr. or. române.

Concurs.

I.

»Coroana« institut de credit și economii în Bistrița dorind a contribui la răspândirea cetitului și scrisului în sânul poporului nostru, prin aceasta publică concurs pentru 10 premii de câte 20 cor., în total 200 coroane, pentru instruarea în cetire și scriere a analfabeților adulți din ținutul Bistriței și al Lechinței.

II.

Instruarea să se înceapă cât mai curând, întrucât nu ar fi începută deja și să dureze până la sfârșitul lui Aprilie 1909 v

---

grădină și la primul polog mi s'a rupt în două, am prins secerea la niște săcară și când să încheiu primul snop, mă taiu la degetul cel mic dela mâna stângă de și acum se cunoaște urma, doar la fân dacă mai puteam mișca ceva, dar și acolo să nu fi venit vre-o ploaie pe neașteptate, că mă prindea cu el rotogoale și mi'l ploua bine, de aceea plecarea mea la munte era salutată de toți ai casei cu un fel de bucurie.

La noi în comună erau puțini oieri, dar pentru trebuințele casei fiecare om avea câte 5, 10 și chiar douăzeci de oi. Munții Surul, Negoiul și Avrigelul erau ai comunei și fiecare avea dreptul a'și trimite oile la munte că era pășune destulă aproape prea multă pentru oile din comună. De aceea muntele Surul de obiceiu se dădea cu arândă Mărginenilor cari aveau numeroase turme de oi și cari trăiau din așa ceva, cum sunt unii locuitori din Poiana, Reșinari și Seliște.

La noi să făcea primăvara catagrafia oilor și se alegea un baciu care avea atribuțiunea de a face brânza și de a îngriji de tot ce se află în stână. El nu se putea mișca din stână că era responzabil de toate, se mai angaja doi sau trei ciobani după cum era numărul oilor, și toți acești oameni se plăteau din repartiție de către proprietarii oilor în proporție cu numărul de oi ce poseda fiecare.

Afară de aceștia, cât timp sunt oile la munte trebuia să meargă câte cinci oameni pe fiecare săptămână cu rândul ca să dea ajutor la muls și la frământarea brânzei și acești oameni se alegeau dintre aceia, cari aveau mai mult de zece oi la munte.

Noi având vre-o 14 oi la munte, aveam dreptul de a trimite un om la rând și acei oameni, cari aveau dreptul la rând trebuiau să ducă din al lor merinde pentru baciu și ciobani. Această merinde consta din făină de cucuruz (porumb), fasole, ceapă, ardei, câte un pachet de tutun și un chilogram spirt, pe care îl prefăceau ciobanii în rachie. Pânea e o raritate la munte. In schimbul merindei și serviciului ce îl făceau acești cinci oameni cu rândul, împărțiau între ei urda ce se fabrica în decursul săptămânei cât erau ei la munte așa că nu veneau cu mâna goală acasă.

Brânză nu era permis să se aducă, că munții noștri sunt pe teritorul României și vama este la poalele lor, așa că erai supus controlului la întoarcere, chiar și la ducerea la munte trebuia să fi provăzut cu pașaport în regulă, liberat de autoritatea comunală.

Brânza se aducea odată cu scoborîrea oilor dela munte, de obiceiu la sfânta Maria și atunci se calcula în proporție cu numărul oilor, așa că nu puteai aduce nici mai multă nici mai puțină. Dacă aduceai mai multă ți se imputa că ai adus brânză dela ciobanii români de peste vârf și te considera ca contrabandist; dacă însă aduceai mai puțină, ți se zicea că ai vândut din brânză celor de peste vârf, de aceea baciul era ales totdeauna dintre oamenii cei mai cinstiți din comună.

Tunderea oilor încă se făcea la poalele munților în așa numita »Poiana Neamțului« unde este vama și și aceasta se făcea aci tot din motivele sus indicate.

Pe vama Cucului însă se aduce și duce nu numai brânză dar și oi și chiar și cai.

Era o zi frumoasă din August când noi cei cinci cu pașapoartele în șerpare, cu caii încărcați cu merinde ne-am înființat cu noaptea în cap la cârciuma din sus, de unde ne am procurat spirt și tutun pentru ciobani și de unde am pornit spre Poiana Neamțului unde aveam să ne supunem controlului vamal și de acolo să urcăm la munte.

Intre noi se afla și un Sas, că comuna noastră cu toate că este acum aproape toată românească, la început era aproape săsească, dar Sașii au sterpit cu toții, au mai rămas câțiva de sământă, între cari era și Sasul cu rândul și acesta era cu prindere având vre-o 20 de oi la munte și avea dreptul și el la rând și dreptul la noi este sfânt; destul că Sasului i-au venit rândul să fie cu noi și păcatele l'au pus de a plecat cu cismele.

Până în Poiana-Neamțului am mers noi cu toții bine fiind cale de car, dar de aci înainte ne-a scos sufletul Sasul că rămânea tot în urmă și trebuia să'l tot așteptăm, ba în unele locuri mai râpoase trebuia să'l ducem chiar de mână, că cismele nu sunt făcute pentru munte, așa că cu chiu și vai abia am ajuns pe Bărcaciu primul munte cu o poiană de toată frumseța; aci am odihnit și cailor le-am dat drumul la pășune că iarba în poiană era de coasă.

Sasul nostru nu avea poftă nici de mâncare așa era de sdrobit și primul lucru ce a făcut a fost că s'a desculțat de cisme și unul dintre noi i'a croit din carâmbii cismelor o păreche de opinci că altcum nu l'am fi putut târâi până la stână.

De pe muntele Bărcaciu am mai mers puțin și am dat de Golu, adecă de adevărații munți, cari erau goli de arbori numai pâlcuri de tufărie de șneapăn, un fel de tufiș de brădet, încolo stânci de piatră cât casele de mari, iar unde era puțin șes era iarbă verde de'ți lua ochii cu frumseța.

Se văd și stânile două la număr, una numită stâna cea bună și a doua numită stâna cea dintre isvoare, se aud și cânii lătrând, mai mergem puțin și vedem oile adunate în strungă pentru muls, ciobanii și oamenii dela stână încă ne văd și ne fac semn cu căciulele să călcăm mai repede că merindea veche li s'a isprăvit și cea nouă era la noi, ba când am fost mai aproape iese baciul și strigă cât îl lua gura:

»Grăbiți, că murim de foame ca țiganul între pâni«.

Le vor fi fost lor dor de noi nu'i

III.

Rezultatul îl va constata o comisiune esaminătoare designată de direcțiunea subscrisă.

Opiniunea acestei comisiuni va servi de bază la decernerea premiilor.

IV

Preoții sau învățătorii respective instructorii analfabeților, cari doresc obținerea acestor premii, să se insinue în scris la direcțiunea subscrisă până la 15 Ianuarie 1909 v.

V.

Direcțiunea institutului, pune în vedere celor insinuați la curs cărțile de lipsă și materialul de scris.

Bistrița, la 19 Decemvrie 1908 n.

Direcțiunea
institutului de credit și economii
„Coroana"

Alegerea de învățător din Brașovul-vechiu.

După multe trăgănări s'a putut în fine duce la îndeplinire Dumineca trecută actul alegerei de învățător la școala poporală din Brașovul-vechiu. Acestei alegeri i-au premers mai multe peripeții caracteristice, cari merită să fie cunoscute și în cercuri mai largi. După retragerea d-nei Săvoiu din postul de învățătoare, comitetul parohial din Brașovul-vechiu a angajat în 6/19 Sept. a. c. cu consimțământul protopopului tractual, ca învățător provizor pe d-l Romulus *Ardelean*, un fiu al Brașovului. Noul învățător și-a ocupat îndată postul, dovedindu-se de un om harnic. Fiind totodată și un tinăr foarte priceput în ale muzicei, a început și probele cu corul bisericei Sf. Adormiri. La vreo 10 zile după începerea activității sale s'a trezit, la ordinul consistorului din Sibiiu, dimis din serviciu și înlocuit cu d-l V. Creangă, fost învățător definitiv în comuna Hălchiu. Faptul acesta a produs un mare resens între numeroșii parohieni și îndeosebi în sânul membrilor corului bisericesc și aceasta cu atât mai vârtos că peste câteva săptămâni avea să se publice concursul pentru alegerea unui învățător definitiv în urma pensionării d-nei Săvoiu. Toți oamenii se întrebau că ce rost a avut angajarea d-lui Ardelean de către comitet, apoi dimiterea lui din post și înlocuirea lui cu un alt învățător, când și așa avea să se publice în curând concursul pentru alegerea unui învățător definitiv. Această împrejurare a dat prilej la multe svonuri, între cari și la svonul, că învățătorul Creangă e protegiatul preotului local și al protopopului tractual*) și e designat ca viitorul învățător definitiv.

Această presupunere s'a și manifestat pe față îndată după publicarea concursului în »Tel. Rom«, când învățătorul Creangă a început să corteșească voturile oamenilor pe diferite căi permise și nepermise. Cu două săptămâni înainte de alegere s'au deschis și câteva crâșme, a căror birtași au pus la dispoziția parohienilor în mod gratuit beuturi și mâncări, cerânduli-se în schimb votul pentru d-l Creangă.

Faptul acesta a îndârjit întratâta pe membrii corului bisericesc, încât, deși în parte mare nu sunt parohieni cu drept de vot**), ei au intervenit pe la părinții și rudeniile lor să sprijinească pe d-l Ardelean, care pe lângă calitățile sale de bun învățător și priceput conducător al corului, avea și o descriere escelentă din partea inspectorului școlar reg. local — ceeace nu se poate spune de contracandidatul.

Agitațiunea aceasta a mers crescând până în ziua sinodului convocat pe Dumineca trecută, despre care vă raportez pe scurt următoarele: Afară de unele mici scene turbulente la constituirea biroului, sinodul a decurs în regulă, Parohienii și tinerii grupați în jurul candidatului Ardelean n'au voit să accepteze în birou oameni din partidul contrar și și-au manifestat această cerere prin aclamarea bărbaților lor de încredere d-nii D. Căpățînă, I. Voicu și N. Petrișor și prin strigăte de: »Trăiască dreptatea« și «Jos butoiul«. La intervenția președintelui sinodului d-l protopop I. Hamsea, care a condus în absența protopopului tractual sinodul, și a d-lor Căpățînă și Voicu s'au primit în fine în birou, în interesul bunului mersal alegerii, și doi bărbați de încredere din partidul contrar. Notar a fost aclamat d-l D. Căpățînă.

După constituirea sinodului s'a purces la votare, care a decurs în toată regula. Primul vot s'a dat din partea d-lui părinte Mvximilian pentru d-l V. Creangă. Terminându-se alegerea d-l protopop Hamsea a enunțat următorul rezultat: *Candidatul R. Ardelean a întrunit 146* voturi iar candidatul V. Creangă 76 voturi. *Prin urmare d-clară de învățător ales pe d-l Romulus Ardelean.* Enunțarea rezultatului a fost primit cu entuziaste aclamațiuni de numeroșii parohieni.

După amiazi s'a dat de către corul bisericesc un banchet în onoarea nou alesului învățător, la care au participat vreo 250 persoane. Ca contra demonstrație din partea partidului rămas în minoritate niște mizerabili *au spart noaptea cu securi lodurile și geamurile casei d-lui Dumitru Vlădăreanu*, din strada Bălților, care votase pentru d-l Ardelean, iar *preotul Maximilian a oprit cu ajutorul poliției pe membrii corului să mai țină probe în localul școalei.*

Atâta deocamdată. *Rip*

*) Faptul acesta ne surprinde, deoarece știm, că protopopul Brașovului a declarat războiu pe față în contra tuturor străinilor-„*găganilor*". Prin urmare trebuia să sprijinească pe *fiul Schei-ului* Ardelean și nu pe „*găganul*" Creangă. — Not. culeg.

**) In Brașovul vechiu Statutul organic se interpretează astfel, că drept de vot la sinod nu pot avea decât parohienii *însurați*. Tinerii, cari au trecut de 24 ani și sunt de sine stătători ca funcționari, meseriași sau calfe, dar din nenorocire nu s'au însurat, *n'au drept de vot.* — Not. Red.

Seara de Crăciun în spitalul militar din Brașov.

Dintr'un raport mai lung, ce-l primim despre această serbare și pe care — regretăm că nu-l putem publica în întregime din lipsă de spațiu, estragem următoarele:

La inițiativa laudabilă a generosului comandant al acestui spital, d-l medic-major și medic-șef de garnizoană *Dr. Wolf Feller*, comanda corpului de armată din Sibiiu a pus o sumă corespunzătoare da bani la dispoziție cu scop, ca din suma aceea să se procure daruri potrivite, carii să se distribue în seara Crăciunului catolic între ostașii bolnavi *fără deosebire de confesiune.* Astfel Joi la 24 Decem. n. a. c. în ziua de ajun, — într'o sală spațioasă a spitalului militar a fost ridicat și așezat frumosul pom de crăciun, bradul obicinuit, ear pe niște mese întinse se aflau darurile procurate împărțite în câte o porțiune, a consta din mere, nuci, portocale smochine etc. și din câte o prăjitură gustoasă pentru fie-carele ce avea să fie împărtășit de aceste daruri frugale. Pentru sergenții-majori mai era destinată încă și câte o sticlă de vin.

Distribuirea acestor daruri de crăciun a fost fixată pe oarele 5 d. a. când se înserase deja de-a binele. La terminul acesta erau de față în sală ostașii suferinzi de morburi mai ușoare, reconvalescenții, personalul sanitar, suboficerii și soldații atașați spitalului, grupați cu toții în jurul pomului de crăciun care strălucia în blânda lumină a nenumăratelor luminițe așezate pe ramurile sale de-a pururea verzi, apoi medicii militari ai spitalului — cei căsătoriți dinpreună cu familiile lor — în frunte cu medicul-șef de garnizoană d-l *Dr. W. Feller*, apotecarul militar și încă ca oaspe invitat protopresbiterul campestru *Nicolau Fizeșianu*, care la recercarea medicului-șef întroduse simpla și modesta serbare cu o frumoasă și instructivă alocuțiune ținută mai întâiu în limba română apoi în limba maghiară despre însemnătatea acestei festivități creștine umanitare și a încheiat invitând pe toți cei prezenți ca ntr'un gând și cu o inimă să strige: »Trăiască Maj. Sa la mulți fericiți ani«.

Vorbirea d-lui protopop a fost ascultată cu o încordată atențiune și din fețele ostașilor se putea ceti sincera bucurie și mângăere, de care erau pătrunse și mișcate inimile acelora, cărora le-a sunat. Cuvintele de încheiare ale vorbitorului au fost acoperite de vii, și însuflețite aclamări de »*să trăiască*«! la adresa Maj. Sale.

După aceste vorbiri a urmat distribuirea darurilor și cu acest act s'a încheiat modesta dar înălțătoarea serbare de crăciun, care încă mult timp va rămânea în cea mai plăcută aducere aminte a tuturor, cari au participat la acea festivitate.

Meritul principal pentru reușita acestei serbări, compete fără îndoială medicului-șef de garnizoană, d-lui *Dr. W. Feller*, care cu aceasta ocaziune s'a dovedit nu numai de comandant demn al spitalului militar din localitate, ci și de un adevărat filantrop, ba mai mult, de un părinte bun al ostașilor suferinzi, ce stau sub îngrijirea sa mai înaltă. Onoare și laudă lui!

Rap.

Incidentul dela petrecerea săsească din Hărman.

Ghimbav, 17 Decemvrie 1908 n.

Onorată Redacțiune!

In coloanele prețuitului ziar, ce redigeați, Nr. 258 pag. 3 a apărut între știrile zilei sub titula »Un incident condamnabil la o petrecere săsească«, o scurtă descriere, cuprinsul căreia pe mine m'a suprins; m'a surprins zic, deoarece în partea ultimă a acesteia ese la iveală, că și în secolul al 20-lea numit secolul luminei și al progresului, se mai află câte un individ uitat de Dumnezeu și încă chiar din sânul națiunei, ce-și atribue întâietate în cultură, care intenționează a conturba raportul simțământului de iubire și stimă reciprocă între ambele națiuni conlocuitoare din comuna Hărman.

Incidentul este următorul: La producțiunea muzicală teatrală aranjată de tinerimea săsească din loc, a fost învitată și inteligența română. Dupăce s'a terminat cu piesa musicală și teatrală, se arată pe bină un domn, necunoscut de inteligența română, însă desigur cunoscut aranjerilor și declamează mai multe poezii comice; cu aceasta dispare, după aceea se arată de nou acel necunoscut, representând pe un preot rom. cat., care vorbea în continu săsește. Pentru ca să'l poată înțelege și Românii, a început a vorbi românește: »Măi Ioane, du-te afară și cheamă pe toți oamenii la troacă«. După câteva momente repetă de nou fraza aceasta mai adaogând câteva cuvinte dejositoare. In momentul acesta perzându-și Românii paciința și văzând că necunoscutul nu-i mai slăbește, ba chiar îi omoară cu dragostea, au părăsit ca și la un moment dat, indignați fiind de cele auzite, sala de petrecere.

Se naște acum întrebarea, cum de a ajuns inteligența română despreţuită din partea necunoscutului, când, precum știu eu, între inteligența aceasta și cea săsească a domnit pacea, bunaînțelegere încă din timpul absolutismului. Aceasta favorabilă împrejurare se poate adeveri prin următoarea aserțiune: fiind subscrisul denumit din partea părintelui protopop I. Petric în decursul vacanței de vară de la 1890 ca administrator parochial în aceasta comună bisericească, mă simț fericit de a-mi putea esprima cu ocaziunea aceasta simțământul de bucurie când am văzut, că în ziua de 6 August st. v. ziua serbărei nașterei Impăratului și Regelui nostru, colegii învățători sași, după ce au participat la serviciul divin în biserica lor evangelico-luterană, au venit de au asistat la serviciul divin și în biserica română și dupăce s'a terminat serviciul, am mers cu toții la casa preotului bătrân Dogariu, unde am petrecut împreună ½ de oară. Cu ocaziunea aceasta am întrebat pe colegii sași, că de mult esistă frumosul obiceiu că cercetează ambele biserici? La aceasta mi-au răspuns: că așa au pomenit.

Ce resultă de aci? Resultă prea evident că până la anul sus amintit, ba se poate că și după aceea până la un timp oarecare, între inteligența de ambele confesiuni și prin urmare și între popor a dăinuit legătură de amiciție, stimă și încredere reciprocă. Ear acum față de procederea necorectă și purtarea provocătoare a acestui uitat de Dumnezeu, trebue să-mi esprim indignarea și totdeodată a-i face observarea, că dacă din întâmplare a avut ceva pică pe vreun Român, te miri din ce motiv, trebuia afacerea sa particulară să o aplaneze pe cale privată, însă a cuteza să transpună o cauză de caracter

---

vorbă, dar mai dor le era de vre-o înghițitură de rachiu și de o lulea de tutun; iar cei cinci cu rândul pe cari aveam să i înlocuim îndată ce ne-au zărit au și pornit dela stână.

In fine suntem la stână și găsim pe baciul alegând jântița din urdă și pregătind pentru fiecare câte o ulcică cu jântiță; cu așa ceva sunt primiți toți cari vin cu rândul.

Pe repezeală prefacem o sticlă de spirt în rachiu și »Dumnezeu v'ajute la toți« în hină baciul, iar ceilalți pe rând, că de pahar nu se pomenește la stână, acolo cât îți ia gâtlejul acela e paharul, mi-aduc și acum aminte cum luneca pe gâtlejul baciului rachiul, că el înghițea cu stațiuni pare că era un tren care apuca pe o pantă așa se ducea, el știa înghiți, om cu esperiență ce să'i faci, apoi la ciobani le împărțește baciul merinde, aceștia și-o pun în glugă și pornesc cu oile la pășune, iar nouă ne împarte baciul lucrul, unul era însărcinat cu spălatul găleților și vaselor din stână, unul trebuia să însoțească ciobanul cu oile, care atribuțiune mi s'a dat mie ca celui mai îndemânatec, unul trebuia să ducă în fiecare zi mâncare ciobanilor dela târla mieilor, iar doi erau însărcinați cu aducerea lemnelor pentru foc și în scurt timp fiecare își avea atribuțiunea lui.

La mulsul oilor însă fiecare trebuia să dea ajutor, unii erau puși la muls, cari știau mulge, că și la mulsul oilor este un meșteșug, iar ceilalți trebuiau să dea oile în strungă, un fel de ocol făcut din lespezi de piatră și acest ocol are o ușe sau mai bine zis o poartă pe unde intră oile și cinci sau șease uși unde sunt postați acei cari le mulg.

Toate aceste se făceau dimineața, afară de muls care era la prânz și seara, după prânz măcinam sare, adecă frecam cu o piatră pe o lespede lată sare de o făceam ca făina apoi odată pe săptămână împrăștiam sarea pe pietrii și dupăce mulgeam oile ne duceam acolo unde era sarea împrăștiată și băteam din palme, adecă aplaudam și oile toate sbierând alergau acolo de lingeau sarea; restul zilei îl petreceam în escursiuni sau glume de cari toți ciobanii sunt dibaci.

Așa gluma cu lespedea de plăcintă este cunoscută la toate stânile.

Baciul ca cel mai competent, când vede că oamenii sunt fără treabă și stau de glume, deschide vorba că ar fi bune niște plăcinte și bine înțeles toți sunt de aceeași părere, unul, care a trecut prin această păcăleală și sare de pe piatra pe care ședea și aleargă în stână, scoate o găleată pe care începe a o freca cu nisip, să fie curată, altul aleargă după apă, al treilea prinde toporul și începe a țăndări lemnele pentru focul cu care aveam să coacem plăcintele, numai bietul Sas nu făcea nimic, el este pentru prima dată la munte, baciul observă atât mișcarea celor trei oameni cât și uitătura plină de mirare a Sasului și știind acum cu cine are a face. începe:

»Hoho! da-vaș și firea-ți, ce vă grăbiți cu urda 'n Turda că cu cașu ați rămas, voi puneți oala la foc și iepurile 'n pădure, apoi lespedea pentru plăcinte e la stâna cealaltă«.

»Ei și! dacă-i acolo, ce are a face? jupânul Miș ce păzește, se poate repezi până acolo« răspund ceilalți și baciul fără multă vorbă desprinde o glugă ce era atârnată în un prepeleag, i-o dă Sasului și îl trimite la stâna cealaltă să roage pe baciu pentru lespedea de plăcinte, că-i vom face și lui rost de-o bucățică, dar să bage de seamă să umble cu grije cu ea să nu o spargă, că ne găsim beleaua cu baciul d'acolo că'i arțăgos din seamă afară.

Sasul ia gluga și 'ntr'un suflet aleargă la stână după lespede iar noi cu baciul ne punem pe râs, că știm bine ce are să pățască Sasul și în adevăr, că nu ne-am înșelat, că după un timp oare care vedem pe Sasul venind gâfâind și gârbovit de greutate, că în glugă la el se afla un pietroiu de vr'o 40 chilograme, era renumita lespede pentru plăcinte. Când ajunge Sasul aproape de stână îl strigă baciul:

»D'apoi ți-ai pierdut mintea jupâne Miș, nu vezi că cei dela stână și-au bătut joc de tine de te-au încărcat ca p'un măgar, apoi aia-i lespede de plăcinte, nu vezi că-i un petroiu cât toate zilele, ai dracului oameni mai sunt și aceia, cum știu să rîdă de om«.

Noi ne tăvăliam de râs, iar Sasul mânios și plin de rușine aruncă pietroiu din glugă și mai trântește și un »Tataender Waeder« (o înjurătură săsască) la adresa baciului, care l'a onorat cu pietroiu.

S'a săturat repede Sasul nostru de plăcinte și nici nu mai vorbea cu nimeni, așa era de mânios.

A doua zi i-a trecut mânia când ne trezim cu un băiețandru dela stâna cealaltă cu o păreche de desagi pe spate, a venit și el trimis fiind dela stâna vecină, să le împrumutăm lespedea de plăcinte, și l'am încărcat pe bietul băiat cu două pietroaie punându-i în vedere, că după ce vor isprăvi cu plăcintele să ne-aducă înapoi lespezile că sunt ale noastre.

Nu a mai venit bietul băiat cu ele, se vede că i-s'a aplecat, va fi mâncat cu lăcomie din plăcinte.

Am mai făcut o plimbare până la iezer, un lac frumos sub sgniaburile muntelui Negoiu, în jurul lacului este un șes frumos unde pasc mieii și care loc îl numesc ciobanii »căldarea mieilor«.

Timpul a fost frumos și cele șeapte zile petrecute la munte au trecut așa de repede încât abia ne dedasem la munte și a trebuit să ne înapoiem acasă isprăvind merindea.

De sub Surul

privat pe teren comun, provocând prin aceasta duşmănia, însemnează a fi om pătimaş, ceeace nu se potriveşte cu demnitatea sa de om cult, de cumva aparţin clasei culte.

Pe baza acestor aserţiuni, 'mi iau voia ca unul are am petrecut câtva timp în această comună, a atrage binevoitoarea atenţiune a on. inteligenţe săseşti într'acolo, ca să spună pe faţă numele acelui necunoscut, pentruca în viitor Românii să se ştie feri de un atare pătimaş, ear oamenii de bine, Saşi şi Români, să uite şi acest incident şi să stăruească a renoi şi întări în măsură tot mai mare legătura simţemintelor bune între credincioşii de ambele confesiuni, deoarece numai în acest caz poate fi vorba de binele şi promovarea intereselor bisericeşti, şcolare şi comunale.

Cu profund respect
Ioan Vătăşan,
dir. şcol. în pensiune.

ULTIME ŞTIRI.

Budapesta, 31 Dec. Biroul telegrafic ungar comunică ştirea, că deputaţii naţionalişti români *au renunţat la convocarea proiectatei conferenţe naţionale.*

Bucureşti, 31 Dec. Ministrul de răsboiu, general Averescu, a prezentat eri camerei un proiect de lege prin care cere *sporirea armatei române cu şease regimente nouă de artilerie.*

Catastrofa din Italia.

Roma, 31 Decemvrie. Din partea tuturor capetelor încoronate europene au sosit telegrame de condolenţe la adresa regelui Italiei şi a camerei italiene. Aproape toate camerele europene, între cari şi dieta ungară, au esprimat preşedintelui camerei italiene profunde condolenţe.

Catania, 31 Dec. Martori oculari povestesc lucruri grozave despre cele văzute în Messina: Unde-ţi îndrepţi ochii vezi numai ruine, peire şi moarte. Numărul morţilor e atât de mare, încât, cu toate ajutoarele sosite la faţa locului, e imposibil a strânge cadavrele. Şi cu aceasta ocaziune a eşit la iveală bestia în om. *Mai multe sute de hoţi şi ucigaşi, scăpaţi din închisori, au început să fure şi să scotocească hainele morţilor.* Deşi mulţi dintre ei au fost împuşcaţi, de către soldaţi, totuşi ei îşi continuă în ascuns munca lor bestială. Sute de oameni au tăbărât afară pe câmp aşteptând să fie scăpaţi din ghiara morţii. Pe mulţi ofiţeri şi civili i-a surprins cutremurul în localuri publice şi la baluri. Toţi au fost îngropaţi sub ruinile locurilor de petrecere.

Gerace Marina, 31 Dec. Prefectul oraşului Reggio di Calabria, care s'a refugiat aici, povesteşte, că întreg oraşul s'a prăbuşit îngropând mii de oameni sub ruine. Din comuna Palmi s'au scos până eri la amiazi 400 morţi. Comunele Bragnaro, Palmi şi Riporto sunt o ruină. Morţii zac cu sutele sub ruine.

Roma, 31 Dec. In urma cutremurului fundul mării în jurul Messinei s'a schimbat cu totul, punând piedeci navigaţiunei. Toate farurile s'au prăbuşit. *Numărul celor morţi în urma cutremurului trece peste 100,000.*

Roma, 31 Dec. Regele a sosit eri în Messina, pentru a supraveghia în persoană acţiunea de salvare. Presenţa lui la locul sinistrului a încurajat pe nenorociţii locuitori, rămaşi în viaţă.

Roma, 31 Dec. Papa a voit să plece la locul catastrofei. Medicii l'au oprit, fiind încă reconvalescent. Numărul morţilor se cifrează după ştirile mai nouă *la 50.000 în Calabria şi 80.000 în Sicilia.*

Sfaturi de-ale bucătăriei pentru femeile econoame.

Dulceaţă de cantalup. — Se taie bucăţele 900 grame de cantalup, se înmoaie 1200 grame de zahăr cu 900 grame de apă, se topeşte, se curăţă cu albuşul unui ou şi zeamă de lămâe si pe urmă se strecoară. Se pune iar pe foc, să leagă zahărul bine groscior şi după aceea se pun bucăţelele de cantalup. Se leagă bine laolaltă, se stoarce zeama dela o lămâe şi după câteva clocote se toarnă în castron şi pe urmă în borcane.

Şerbet (dulceaţă) de cafea. — Să fierbe 50 grame de cafea prăjită, pisată, cernută, cu 300 grame de apă şi cu 3 grame de vanilie, până ce scade de un deget; să strecoară, iar drojdiile se mai ferb cu 600 grame de apă; cu aceasta apă se moaie 1200 grame de zahăr, se topeşte, se curăţă cu ou şi lămâe şi când e bine topit, se strecoară. Aceasta fertură strecurată se pune iar pe foc, adăugându-se şi cele 150 grame de apă de mai sus, după ce se leagă acestea aşa de tare încât dacă pici puţin din ea într'un păhar cu apă rece, să poţi picătura s'o aduni laolaltă cu degetul fără ca să se topească îndată, se coboară tingirea să se răcească şi să ia la mestecate, când se va răci într'atâta încât să poată suferi degetul, se mai poate freca sau frământa şi cu mâna. Când e gata deşi schimbă faţa şi se face ca o alifie se pune în borcane.

Şerbet de lămâie. — Să moaie 1200 grame de zahăr cu 200 grame de apă şi cu un albuş de ou şi să pune să se topească pe un foc lin; asupra ferturii să stropeşte cu patru linguri de apă şi zama dela un sfert de lămâie; pe urmă dându-se tingirea jos, să strecoară fiertura curat, să pune iar pe foc (după voie se poate pune şi 3 grame de vanilie) şi fierbând cu foc iute, să leagă ca mai mult cu trei clocote decât şerbeturile celelalte, după aceasta, coborându-se tingirea spre a se reci cât poate suferi degetul, să ia la mestecat până ce să taie coarda, punându-se şi zamă de lămâie pregătită mai dinainte, feartă şi strecurată; să pune în şerbet o linguriţă din zama aceea, frământându-se şi cu mânile până ce se va 'nălbi bine; apoi se pune prin borcane presărând pe deasupra răzătură de lămâie. Să poate pune. după voie, în locul vaniliei apă de flori.

Castane zaharisite (îngheţate). — Să leagă mai tare decât şerbetul 600 grame de zahăr cu 300 grame de apă; pe urmă se pun castane în maşina de prăjit cafea învârtindu-se pe foc până ce plesneşte coaja de pe ele; să scoate coaja aceea, să înfige în ele câte un beţişor subţire şi una câte una să înmoaie în zahăr, lăsându-le să se răcească pe o masă de marmoră; iar dacă zăharul nu e bine prins de castane, se mai înmoaiă odată.

Tocmagi. — Ia vre-o 530 grame de făină şi amestecă-o încet cu 600 grame de lapte. Să bat opt ouă întregi, să pune sarea trebuitoare. să bate bine, să unge o tigae cu unt şi să toarnă aluatul înăuntru; pe urmă se pune spuză şi deasupra şi dedesubt, până ce să închiagă. Apoi să răstoarnă pe o masă, să taie în lăţimea unui deget, să răsucesc bucăţelele, să ung cu albuş de ou, să tăvălesc în zăhar şi în scorţişoară, să prăjesc în unt, să pun pe farfurie şi să presară cu zahăr.

După cartea de bucate a d-nei Colonel Steriad.

MULTE ŞI DE TOATE.

Telefon în sicriu.

Ceva unic în felul său până în ziua de azi s'a întâmplat în orăşelul Lockport din Luisiana. — In acest orăşel trăieşte o văduvă bogată, Mrs. George C. Richmond. Doamnei Richmond i-a murit bărbatul înainte de asta cu 10 ani şi de atunci ea trăieşte retrasă la o moşie a ei. Văduva a ţinut foarte mult la bărbatul ei; acum de când a murit e foarte melancolică şi în decursul anilor s'a smintit binişor. Se teme grozav de mult de moarte. Intre altele s'a cugetat şi la aceea, că ce s'ar întâmpla dacă ar îngropa-o de vie? Schinteia de viaţă n'ar fi încă stânsă în ea, dar ce folos că nu s'ar putea mişca, n'ar putea să strige ca să o audă cine-va. Câte cazuri de acestea n'a cetit ea? Ce s'a gândit dar? Şi-a pregătit o criptă spaţioasă şi luminoasă şi şi-a făcut testamentul. Sicriul în care va fi pusă, a lăsat să fie găurit în mai multe locuri ca să nu se înăbuşească, dacă s'ar trezi. Dar asta nu-i nimic! Cu găurile făcute în sicriu nu era liniştită, s'a cugetat să facă ceva mai bun şi a lăsat să i-se instaleze în sicriu un — telefon, care să stea în legătură cu păzitorul cimitirului, pentru-ca la caz că n'ar fi moartă, să poată da de veste cât mai îngrabă. De când s'a făcut instalaţiunea telefonică d-na Richmond e cu mult mai liniştită şi nu se mai teme atâta de moarte.

*

Statistica lumii.

După cea mai nouă statistică suprafaţa Europei e de 10.100 000 chilom. □, şi are 437 milioane locuitori, pe un chilometru □ se vin 43 locuitori. Africa are 31 500.000 chm. □ cu 126 mil. locuitori; Azia 41.600 000 chm. □ cu 851 milioane locuitori; Oceania cu 11.000.000 chm. □ şi 51 mil. loc; America de Nord: 26.000.000 chm □, 116 mil. loc.; America de Sud: 18.500.000 chm. □ cu 45 mil. loc. Mările se estind pe o suprafaţă de 374 200 000 chm. □ din cari Oceanul Pacific are suprafaţa de 170 000.000 chm. □, Oceanul Atlantic 100.000.000. Suprafaţa pământului peste tot are deci o suprafaţă de 512 900 000 chm. □ cu 1626 mil. loc. (după altă statistică 1485 mil.)

Dintre statele singuratice Anglia cu posesiunile ei are o estindere de 34 534.000 chm. □; Rusia 22.392.000; China 11 383 000 Francia 10.904.000, Statele unite 9.695 000, Brazilia 8.507.000. Germania 3.199 000, Argentina 2.886 000, Belgia şi Congo 2.412.000, Danemarca (cu Islanda si Grönlanda) 2.345.000, Portugalia 2 171 000. Olanda 2.079.000.

Statele după numărul locuitorilor: Englitera 403 mil.. China 350, Rusia 152, Statele unite 98, Francia 81, Germania 78, Iaponia şi Corea 62, Austro-Ungaria 50; Turcia 38, Italia 36, Belgia şi Congo 27, Spania 20 milioane.

Cele mai mari oraşe ale lumii sunt: Londra cu 7.021.000 locuitori; New-Jork 4 113.000, Paris 2.763.000; Chicago 2.649.000, Berlin 2 040.000, Viena 2.000.000, Tokio 1 819 000. Filadelfia 1.442.000, Petersburg 1.429.000, Mosova 1.359.000, Constantinopol 1.106 000; Buenos-Ayres 1.048.000; Peking 1.000 000.

Cei mai înalţi munţi de pe suprafaţa pământului sunt; In Azia: Mont Everest de 8840 m; în America: Aconcagua 7040, în Africa: Kilimandjaro 6050, în Europa: Elbrus 5629 şi Mont Blanc de 4810 metrii.

Cele mai mari râuri: Nilul, lung de 6400 chm., Râul Amazoanelor 5500 şi Volga 3400 chilometri.

*

Care-i pilotul?

Impăratul Wilhelm al Germaniei se afla în vara trecută cu iachtul său »Hohenzollern« într'un port din nordul Germaniei. Ca de obiceiu, pilotul (cârmaciul) care avea să conducă corabia, se postase lângă cârmă. Impăratul, care voia să-şi arăte dibăcia şi în conducerea unei corăbii, se aşeză la cârma auxiliară, care se afla aproape de cârma principală la care manevra pilotul, şi încercă să schimbe puţin direcţia corăbiei. Pilotul, care nu stia cu cine are de a face, se răsti la el nu tocmai pretineşte: »Eşti tu pilot, ori sunt eu?« Impăratul părăsi imediat cârma şi ducându-se în apartamentele sale, se reîntoarse cu o cutie de ţigarete pe cari le puse pe banca pilotului şi bătându-l pe umere, îi zise: »Tu eşti pilot!«

*

Cum să fie un bărbat bun?

O damă din Filadelfia, Anna Sowney, într'un ziar englez dă următoarele sfaturi fetelor cari vreau să se mărite bine:

— Omul gras e cel mai bun bărbat pe faţa pământului: măritaţi-vă după astfel de oameni.

— Nu vă măritaţi după străini, ei nu pot să se obicinuească nici când cu ideile în cari aţi fost voi crescute.

— Nu vă măritaţi după artişti, după muzicanţi; aproape toţi sunt oameni nervoşi.

— Vă pun însă la inimă pe Irlandezi; pe aceştia îi puteţi pune mai curând sub pantof, puteţi face cu ei ce voiţi voi.

— Dacă rămâneţi văduve, pentru nimic în lume să nu vă măritaţi a doua-oară.

Acestea sunt sfaturile Anei Sowney. Trebue însă să mai spunem că ea însaşi s'a mărit a doua-oară după un artist italian şi atât pe primul cât şi pe al doilea l'a lăsat în plata Domnului. Ar face mai bine aşa-dar să dea sfatul cum ar trebui să fie soţia credincioasă, soţia bună!

In nici un caz însă să nu fie ca Anna Sowney!

POŞTA REDACŢIUNEI.

D-lui *Ilie Mole* din Girbau. (Nu ştim dacă aşa îţi scrii numele, căci l'ai scris nedescifrabil.) O carte pentru ortografia limbei române o găseşti la librăria „Gazetei" în Braşov, e scrisă de Stefan Pop şi costă 1 cor. plus 10 bani porto (recomandat mai mult.)

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu
Redactor respons.: Victor Branisce.

Nr. 20502/908.

Publicaţiune.

Pe baza recercării On. tribunal regesc din loc se aduce la cunoştinţă publică, că On. acela în privinţa comasării locurilor din „Poiană“ — aflătoare pe hotarul comunei Brassó — a omis următoarea resoluţiune:

10636—908. polg. szám.

Végzés:

Brassó város részleges tagositási ügyében a kir. törvényszéknek a földmérővel kötött szerződés és a költségelőirányzat jóváhagyása tárgyában a folyó évi október hó 12-én 8962—908. polg. szám alatt hozott végzése a folyó évi november hó 23-án jogerőre emelkedett — ennélfogva a kir. törvényszék az érdekelt birtokosok és Schmidt György föld mérő között Brassóban a folyó évi szeptember hó 26-án megkötött szerződést azzal a hozzáadással, hogy a tagositás a brassói kir. törvényszéknek 1907. évi december hó 31-én 10348—907. polg. szám alatt kelt és a marosvásárhelyi kir. itélőtábla által 1908. évi április hó 15-én 894—908. polg. szám alatt hozott itélettel helybenhagyott itéletével lett jogerősen elrendelve, továbbá Brassóban a folyó évi szeptember hó 26-án elkészitett költségelőirányzatot is jóváhagyási záradékkal ellátni és a fennebb hivatkozott szerződésnek I-ső példányát és a költségelőirányzatot a kir. törvényszéknél visszatartani, a szerződés II-od példányát Brassó város tanácsának, a III-ad példányát Schmidt György földmérőnek a vonatkozó ügyiratokkal pedig további eljárás végett Ábrahám István eljáró birónak kiadni rendeli.

Az 500—908. I. M. szám alatt kiadott útasitás 171. §-a értelmében a kir. törvényszék a fennebb hivatkozott 8962—908. polg számú jogerejü végzést a jelen végzés kapcsán a m. kir. Igazságügyminister Urhoz felterjeszti.

Erről a kir. törvényszék Ábrahám István eljáró biró, a kir. törvényszéki birót a vonatkozó ügyiratok kiadása mellett, továbbá az összes érdekelt feleket, illetőleg képviselőiket a jelen végzés kéznesités illetőleg a Brassó szab. kir. város és a szomszédos községek területén szokott módon leendő közhirrététel utján értesiti.

Brassó, 1908. évi November hó 28-án.

A kir. törvényszék ülésébői:

Witich s. k., **elnök.** **Zakariás Imre** s. k., **jegyző.**

Brassó, în 17 Dec. 1908.

(447,1—3.) *Magistratul orăşănesc.*

Cursul la bursa din Viena.

Din 30 Decemvrie n. 1908

Renta ung. de aur 4%.	109 50
Renta de corône ung. 4% . . .	91 05
Impr. căii. fer. ung. în aur $3^1/_2$%	80 75
Impr. căii. fer. ung. în argint 4% .	92 80
Bonurĭ rurale croate-slavone	93 50
Impr. ung. cu premiĭ	185.—
Losuri pentru reg. Tisei şi Seghedin	141.—
Renta de hârtie austr. $4^2/_{10}$ . . .	94 20
Renta de argint austr. $4^2/_{10}$ . . .	94 20
Renta de aur austr. 4%	114.65
Renta de corône austr. 4% . . .	94.35
Bonurĭ rurale ungare $3^1/_2$% . . .	84.10
Losurĭ din 1860	151.40
Acţiĭ de-ale Băncei ung. de credit	719 —
Acţiĭ de-ale Băncei austr. de credit	619.60
Acţiĭ de-ale Băncei austro-ung. .	1735 —
Napoleondorĭ.	19 10
Mărcĭ imperiale germane . . .	1 7 12
London vista	239 60
Paris vista.	95.42
Note italiene.	95 10

Cursul pieţei Braşov

Din 31 Decemvrie n. 1908

Bancnote rom.	Cump.	18.66	Vênd.	18.74
Argint român	„	18 50	„	18.70
Lire turcescĭ	„	21.40	„	21.70
Scris. fonc. Albine 5%		100.—	„	101.—
Ruble Rusescĭ	„	$2 51^1/_2$	„	2.53
Napoleondori.	„	19.04	„	19.12
Galbeni	„	11.20	„	11.40
Mărcĭ germane	„	117.20	„	117·20

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.